

in gospodar je bil ubit s klepačem in so ga našli pod snežom. Kmalu po aretaciji sta priznala zločin mladi Budja in rejenec Kolbl, stari Budja kot glavni krivec pa je tajil vse celo pri obravnavi, ki se je vršila pred mariborskim sodiščem dne 19. junija. Sodišče je obsodilo Jakoba Budjo na smrt na vešalih, Ivana Budjo na 20 let in Vinc. Kolbla na 15 let robije. Obsojeni morajo plačati pogrebne stroške in nekaj tisoč dinarjev gospodinjici Urši za prestatne bolecine.

Pobit do nezvesti, ker je miril. Delavci, ki so zaposleni pri regulaciji Savinje, so se napili v Preserjih pri Braslovčah, pri krčmarju in posestniku Martinu Kralju. Vsled pijače je došlo do prepira ter pretepa. Kralj je hotel pretepače razmiriti, pa je dobil z desko tako močan udarec po glavi, da se je zgrudil nezavesten. Udarjenega so prepeljali v bolnico v Celje.

81krat je že bil kaznovan pred dnevi v Ljubljani aretirani 52letni potepuh Ivan Žabjek iz Spodnje Hrušice. Bil je, kakor zgoraj omenjeno, 81krat kaznovan, ker je kradel, sleparil ter se potepal. Žabjekova najdaljša kazen je bila dve leti.

Obsodba radi poskusa umora in požiga. V našem listu smo že poročali o dvojnem zločinu, ki se je zgodil v nedeljo dne 28. aprila na Windischgrätzovem gradu Bogenšperk pri Ljutici. Komaj 17letni vrtnarski vajenec Leop. Zupančič se je priplazil v kuhinjo in napadel z nožem 70letno graščinsko gospodarico Marijo Tomažin. Iz kuhinje je zavlekel starko v klet, kjer jo je še obdelal z britvijo, polenom in bajonetom in jo prepustil usodi počasnega umiranja 24 ur. Tomažinovo so še pravočasno našli in jo spravili v Ljubljano v bolnico, kjer je okrevala. Po krvavem zločinu nad ženico je skušal nepridiprav še zažgati grad. Ljubljansko sodišče je obsodilo mladoletnega Zupančiča radi poskusa umora in požiga na 5 let in 6 mesecev robije.

Pobeg kaznjega. Iz jetnišnice v Ljubljani je pobegnil na dve leti robije in na prisilno delavnico obsojeni tat in vlomilec Jožef Bradeško. Z žagico, katero je na nepojasnjen način skril pod podplat čevlja, je prepilil v noči omrežje na oknu samotne celice in se spustil po razrezani rjuhi na cesto. Ušel je v kaznjeniški obleki in si bo že preskrbel navadno preobleko s kakim vlomom.

Trgovanje z nesrečo lastnih otrok. Poljsko časopisje poroča: Pred dnevi je bil na potu avtomobil varšavskega tvorničarja po okolici poljske prestolice. Na samotnem delu glavne ceste je srečal avto kmeta, ki je šel ob robu z 10letnim fantkom. Ko je bilo vozilo tik za pešcema, je stekel dečko brez pravega vzroka na sredino ceste, ne da bi ga bil skušal starejši mož, ki je bil fantov oče, zadržati. Šofer je potegnil z največjo naglico vse zavore, vendar ni mogel na prekratko razdaljo zavestiti avtomobila, ki je podrl otroka. Dečko je bil k sreči le prav neznatno poškodovan in šofer ga je kregal, zakaj je zbežal tik pred vozom preko ceste. Otrok je pričel jokati in je priznal, da mu je zaukazal oče, naj pokaže, čezna preteči avtomobil v zadnjem trenutku. Očeta, 46letnega kmeta Vaclava Szpeciaka, je prišla na šoferjevo ovadbo oblast. Skraja je tajil, pozneje pa je po dolgem spraševanju sem in tja priznal, da je on naročil sinku, da mora preko ceste. K temu življensko opasnem početju ga je nagovoril znani kmet Teofil Majdan, kateri je učinil isto s svojim sinom. Vprašan po vzroku za zločinski dejanje je oče osmero otrok povedal orožnikom naslednje: Pred dvema letoma je peljal skozi njegovo vas avto bogatega varšavskega trgovca in je povozil otroka. Starši povozenega so tožili trgovca in so prejeli 16.000 zlotov odškodnine. Tolika svota je za revnega kmeta bogastvo ter sreča in je vzbudila po selu občo nevošljivost. Ta vzgled je zapeljal kmeta Majdana, da bi obogatel na enak na-

čin. Prisilil je sinka pred bežeči avto. Otrok je bil le lažje poškodovan in je kmet prejel denarno odškodnino. Ko je čul Szpeciak od Majdana, kako bi hitro in lahko zaslužil večjo denarno svoto z nesrečo lastnega otroka, je poskusil slično nečloveško dejanje. Oba očeta so zaprli in bosta obsojena.

*

Slovenska Krajina.

Črenšovci. Na Telovo so otroci iz Trnja pri nas vprizorili igro »Pri mami je raj«. Igra je izpadla v splošno zadovoljnost. Zelo so ugajale lepe obleke. Čestitamo učitelstvu iz Trnja, da nam je spravilo tako dobro igro na oder. Se večkrat se prikažite! — Na Telovo popoldne so tudi nas obiskali izletniki iz Sobote. Bili so to sohoški profesorji s svojimi najbližnjimi. — Gdč. Lutar Boža je po dvehletnem čakanju nameščena za učiteljico v Gornjo Sv. Kungoto pri Mariboru. — Na Alojzijevo je gospod župnik privedel svoje otroke k prvemu sv. obhajilu. — Prosvetno društvo bo vprizorilo dne 7. julija lepo igro »Mehiški mučenec«. Igra je vzela iz najnovejšega preganjanja katoličanov v Mehiki.

Vojna v Črenšovcih. Pod tem naslovom pišejo »Novine« v 24. številki sledeče: »Dva tu-bora fantov sta si delila klofute, z noži praskala in parala pri »Fani« ali ob gostilni »pri dobri kapljici«. Cela ulica je bila zasedena, orožnik je bil poklican, da bi naredil red. Bili so tam rekruti in rekruti, navadni razbijači in tudi fantje, od katerih sem vedno drugo mislil, kakor to, da bi se vmešavali v »smelčino«. Dolžim občine, ker dovoljujejo v tej krizi plesne veselice, posebno takrat, ko je v bližini prošenje. Mislimo, da je s tem vse povedano in naj si k srcu vzamejo vsi ta opomin. Pobožnost, prosveta, narodnost, zavednost če je prava, se izogiba takih nastopov, kakršen je bil pri »Fani«. — Tako »Novine«. Mi smo vsak tak pretep obsodili in tudi tega obsojamo. Razgrajajem naj nikdo ne daje po-tuhe!

Turnišče. V nedeljo dne 16. junija je bilo pri nas prav lepo in praznično. Na ta slovesni dan, ko je naša šolska mladina imela raz-

Nagrada za predavanja po radiju.

Zena predsednika ameriških Združ. držav je zaslužila za predavanja po radiju tekoni 9½ meseca 2 milijona Din. Za tri predavanja od 1. januarja naprej so ji izplačali 400 tisoč Din. Te svote so dale ameriške vele-tvrdke, ki so rabile ime predsednikove so-proge v reklamne svrhe. Gospa Rooseveltova je podarila milijon-sko nagrado v dobrodelne namene.

Največji glasovir

je bil na vpogled na Angleškem na neki razstavi. Za prenos glasovirja je bilo potrebno 12 moč, gradili so ga eno leto in stroški znašajo 600 funtov sterlingov.

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Nova trta se je rodila z velikimi težavami in radi tega jo je skušal vinogradnik očuvati za vsako ceno proti toči. Razlika med streljanjem za obrambo stare in nove trte je ta, da se je streljanje proti toči v prvih letih novih nasadov izpopolnilo in neverjetno razmnožilo. Hrvatsko fleckanje v oblake v onih starejših časih ni bilo nič v primeri s celo vojsko proti toči v prvih letih amerikanca.

Zibelka obnove vinogradov je Bizeljsko in sploh obsotlski kraji. Sigurno so tudi tod začeli z razmnoženim streljanjem proti toči, dasi manjkajo tozadevni natančni podatki in zapiski. Če se je razširila nova trta iz spodnjih krajev po celem Slovenskem Štajerskem, jo je gotovo spremilo od tamkaj tudi modernizirano streljanje proti toči. Amerikanske trte ni branila s streli proti toči samo lahkovernost priproste-ga naroda. Ne! Naši strokovnjaki in visoki izobraženci so bili povsem prepričani, da je edina rešitev proti unčevalki toči streljanje. Izobraženci so širili

25 zamisel razmnoženega streljanja in jo podpirali z denarjem, s posredovanji na višjih mestih in s peresom. Imamo ohranjen lep ter podučen članek o »Streljanju proti toči«, katerega je napisal za koledar Mohorjeve družbe dr. Josip Vošnjak leta 1901. Razpravo o streljanju prinašamo, da se lahko uverijo iz nje današnji napredni vinogradniki, kako je bilo nekoč vse za-verovano v učinkovitost streljanja proti toči.

Dr. Vošnjakov spis se glasi:

1. Uspehi streljanja.

Pred dvema letoma sem poročal v »Koledarju«, da smo na južni strani Pohorja začeli streljati proti toči in da so se poskusi prav dobro obnesli. Tudi v poslednjih dveh letih smo vsaj v Visovljah nad Slov. Bistrico ostali brez toče, dasi se je v mnogih krajih vsipala in hudo poškodovala vinograde in polja. Torej se nam po pravici zmiraj bolj utruje vera, da res streljanje, ako se vrši po pravem načinu, tako vpliva na vihar in oblake, da se v njih ne dela toča, ampak se vsuje le dež.

Naši poskusi so vzbujali občo pozornost po svetu in od mnogih strani, celo iz Ruskega, so vpraševali, kako se naj strelja proti toči. Po Slovenskem so na

Cirilova knjigarna

v Mariboru

priporoča gg. duhovnikom:

- Dr. Joseph Penz: Kinder-Ansprachen, kart. Din 40.—
 Weingartner: Kurze Katechismuspredigten, kart. Din 32.—
 Alfons Heun: Altar und Leben, kart. Din 32.—
 Keller: Salve Regina, Muttergottespredigten, kart. Din 54.—
 Dr. Adalbert Brenninkmeyer: Stunden der Einkehr, kart. Din 30.—
 Schnettler: Christus und die Rätsel des Lebens, broš. Din 100.—
 Nikolussi: Volksskizzen und Material für Sonn- und Festtagspredigten, kart. Din 56.—
 Coodier: Jezus Christus als Mensch unter Menschen, kart. Din 100.—

vitje prapora »Podmladka Jadranske Straže« na ljudski šoli, se je zbralo veliko ljudi iz bližnjih in daljnjih krajev. Gasilci so v uniformah prisostvovali temu slovesnemu razvitju prapora pod vodstvom svojega poveljnika g. Stefana Gjerkeča, poštarja v Turnišču. Zastavo je blagoslovil vlč. g. dekan Ivan Jerič, ki je imel tudi krasen nagovor na šolsko mladino. Prišlo je tudi veliko ljudi iz Lendave, med njimi zastopniki civilnih in prosvetnih oblasti, med drugimi g. dr. Kartin, srezki načelnik lendavskega sreza, g. Mikuž, šolski nadzornik, g. dr. Peterlin Makso, notar, g. Peternel, šolski upravitelj dugoveške ljudske šole. Gospod Peternel je v krasnih in vzvišenih besedah predložil našim šolarjem lepo Jadransko morje. Med drugim je omenil svoje veliko veselje, da je prav podmladek Jadranske Straže v Turnišču stopil na čelo vseh stražarjev v našem srezu s tem, da je kot prvi razvil prapor,

ki naj vedno gori v srcih mladine kot živa iskra za obrambo našega lepega in prelestnega Jadranskega morja. Zastavi sta kumovala g. Josip Rous, trgovec v Turnišču, in gospa Litropova, soproga našega priljubljenega občinskega predsednika g. št. Litropa. Kot zastavonoša je fungiral učitelj g. A. Babič. Z lepimi in iskrenimi besedami se je zahvalil na koncu slovesnosti g. Štefan Litrop, predsednik turniške občine, vsem zastopnikom civilne in prosvetne oblasti za udeležbo na tej lepi proslavi, posebno pa še vlč. g. dekanu Ivanu Jeriču, da je z aktom blagoslovitve vtil našim šolarjem in ljudstvu tako velika domoljubna čustva in zanimanje za naše lepo morje, za divno Adrijo. Po govoru g. Litropa je bila slovesnost zaključena in so se vsi udeleženci razšli veselih src na svoje domove. Šolski mladini in njenemu delavnemu čiteltstvu iskreno čestitamo k temu lepemu prazniku, ki so nam ga pripravili! Upajmo, da bodo kmalu tudi še druge šole sledile vzgledu naših podmladkarjev Jadranske Straže. Ob tej priliki bi pa še sprožili le eno zelo važno misel: Ali ne bi bilo mogoče že za drugo leto organizirati velik izlet naših podmladkarjev na Jadransko morje? S tem bi ne samo povzdignili smisel za delo Jadranske Straže, temveč bi tudi v mladini zbudili veliko spoštovanje in ljubezen do naše lepe in mile domovine. Prosimo šolska upraviteljstva, da začnejo o tem razmišljati! — Kruta smrt je zopet upihnila eno mlado življenje. Sedaj je posegla po mladi ženi in materi in jo vzela razlemu otroku in žalujočemu soprogu. Zelko Marija, po domače Petrekova, se je poročila komaj pred 16 meseci. Kmalu po rojstvu otroka je začela bolehati za jetiko. Iskala je pomoči pri zdravnikih, celo na Golniku je bila, toda pomoči ni bilo več. Počasi je hiralala in po šestih mesecih težke in mučne bolezni za vedno zatšnila svoje trudne oči. Pogreba, ki se je vršil dne 12. junija popoldne, se je udeležilo veliko število ljudi, ki so vsi žalostno hodili za pogrebom. Pokojni Mici naj poplača Vsemogočen njeno veliko trpljenje v boleznih in naj ji sveti večna luč! Žalujočemu soprogu in materi pokojnice naše iskreno sožalje!

Lendava. G. Janez Lenček, občinski tajnik lendavske občine, je močno zbolel. Bil je v

Ormožu in ko se je vračal z vlakom domov, so ga prijele močne bolečine. Takoj po prihodu v Lendavo je iskal zdravniško pomoč pri g. dr. Lipnjaku. Toda pomagati mu ni mogel. Pač pa je g. dr. Lipnjak prepeljal z avtom g. Lenčka v Čakovec v bolnico, kjer so mu v zadnjem trenutku pomagali, da ni podlegel bolezni. Upanje je, da bo g. Lenček kmalu zapustil bolnico, kar mu prav iz srca želijo vsi njegovi znanci in prijatelji, saj je po svojem humorju in družabnosti v par mesecih, kar slušbuje v Lendavi, postal vsesplošno zelo priljubljen.

Naše vasi in prenočišča. Če že hočemo govoriti o tem, kar mislim pod naslovom, moramo priznati, da ima naš lendavski srez samo v dveh občinah sobe za tujce in sicer v Lendavi in v Beltincih. Vsekakor se večkrat zgodi, da pride več ljudi in na žalost morajo potem, namesto da bi ostali, kjer se mudijo, oditi kam drugam. Zato bi bilo zelo nujno, da se otvorijo v par mestih, kakor v Turnišču in Dobrovniku, sobe za tujce, kajti le pod tem pogojem bomo lahko govorili o tujskem prometu in delali propagando za naše kraje od strani izletnikov. Kdor to opazuje, bode sam presodil, da je ta nedostatek treba odpraviti. — Opazovalec.

Polana. Pri nas se je ponesrečil mali otrok, ki je po neprevidnosti padel in bi skoro utonil. Še pravočasno so ga opazili, spravili vodo iz njega in ga rešili.

Na evharističnem kongresu v Ljubljani gremo dne 28. junija s prvim jutranjim vlakom. S tem vlakom gre tudi godba iz Črensovec. Lepo bi bilo, če bi vsi skupaj potovali. Če pa ima kdo kak vzrok, lahko gre s katerikoli vlakom, stane enako.

Tri nove sv. maše bodo v naši Krajini dne 14. julija t. l. in sicer bodo peli nove sv. maše gg.: Camplin Ivan v Bogojini (pridigar domači g. župnik Hauko), Skraban Janko v Soboti (pridigar g. Šostarec Alojzij, kaplan pri Sv. Trojici), in Zelko Ivan v Črensovcih (pridigar g. Bakan Štefan, župnik v Lendavi).

Širite „Slov. gospodarja!“

več krajih postavljali strelišča in kolikor mi je znano ter sem povzel iz časnikov, so uspehi bili večinoma dobri. Seveda, kjer stoji daleč okrog samo eno strelišče, tam ni mogoče, da bi se pri hudih nevihtah kaj opravilo. Morala bi pač stati taka strelišča v nevarnih, toči podvrženih krajih po tisoč metrov narazen in začeti bi se moralo streljati o pravem času, ko se od daleč sliši prvi grom, četudi nad streliščem še sije solnce.

Veliko bolj ko pri nas so se streljanja oprijeli v Italiji, kjer so zlasti v zgornji Italiji, okoli Vicence, Verone, Benetk itd. v poslednjih dveh letih postavili nad 2000 strelišč. Seveda so to lažje storili kakor pri nas, kjer mora posamezni posestnik vse stroške nositi in smodnik drago plačevati. Na Italijanskem je vlada dajala podpore za napravljanje takih strelišč in v ta namen smodnik prepustila za 13 krajcarjev en kg, pri tem, ko smo ga mi morali plačevati po 45 do 50 krajcarjev.

Kako se na Italijanskem zanimajo za to stvar, je pokazal veliki shod v Kasali, kjer se je dne 8. novembra 1899 zbralo nad 600 udeležencev posvetnega in duhovskega stanu, da so se posvetovali, kako bi

bilo najbolj urediti tako streljanje. Vlada je poslala svojega zastopnika in opetovano zatrdila, da bo podpirala vsako tako podjetje. Prišli so tudi zastopniki sosednih dežel, posebno iz Francoskega, le iz Avstrije, kjer smo vendar prvi začeli s streljanjem, ni bilo nobenega vladnega zastopnika in sta bila navzoča le dva gospoda iz Štajerskega.

Eden od teh gospodov je poročal o štajerskih streliščih, kolikor mu je bilo o tem znano. Povedal je, da imamo na Štajerskem 35 tisoč hektarov vinogradov, na katerih priraste do 800 tisoč hektolitrov vina v vrednosti 7½ milijona goldinarjev. Od teh vinogradov so najbolj toči podvrženi oni v Slovenskih goricah, v radgonskem, ptujskem in ljutomerskem okraju. Odkar so leta 1896 pri Slov. Bistrici postavili strelišča, so jih tudi drugod jeli posnemati in je lani bilo okoli Gradca 13 strelišč, v obližju katerih ni padala toča. Okoli Maribora je že nad 100 strelišč in tu se je leta 1898 zgodilo, da 6. avgusta, ko so preko Pohorja zaporedoma drevile hude nevihte iz jugozapada proti severo-vzhodu, na mnogih streliščih niso streljali zaradi raznih zaprek in je toča tam hudo potolkla. Profesor Prohaska iz Gradca, ki vsako leto

600 zarok

in 32 zakonskih zvez je bilanca belgijske pustolovke Adriene Mac Slean, katero je ugotovila pred kratkim njujorška policija.

Nekaj o japonskih zdravnikih.

Na Japonskem je okrog 50 tisoč zdravnikov. Od teh je pri znan naslov doktorja vsega zdravstva 6600 zdravnikom, 6% vseh japonskih zdravnikov, torej krog 3000, je žensk. Med zdravnicami je le 7 doktoric.

Komaj 1 cm dolga

rdeča gozdna mravlja gradi iz smrekovih ter jelkinih igel in raznega drugega materiala 2 m visoka mravljišča. Njena stavba presega dolžino mravlje 200-krat. V severni Avstra-